

De kritiek van Driek

Iedere woensdagmiddag houdt de Groningse dichter en neerlandicus Driek van Wissen een praatje in het Radio-1-programma 'Binnenlandse Zaken'. Twee van zijn voordrachten gingen over termen uit de vogelwereld. Op verzoek van (collega-leraar) Wim Woudman werden ze door de auteur beschikbaar gesteld voor publikatie in De Grauwe Gors. In deze aflevering gaat het over 'gedooggebied', de volgende keer een verhaal over het begrip 'dwaalgast'.

Dames en heren,

De Dikke van Dale is mijn beste vriend. Ik ken hem als geen ander. Zijn woorden zijn de mijne. En toch, luisteraars, trof ik onlangs in een onzer dagbladen een mij onbekend woord aan en wel GEDOOGGEBIED. Het bleek de aanduiding van een stukje Zeeuwse poldergrond door de plaatselijke boeren met pijn in het hart ter beschikking gesteld van de rotganzen, die tijdens hun winterse trektocht in Zeeland dikwijls een tussenlanding maken.

De term is mijns inziens ongelukkig. En dan heb ik h  t nog niet eens over het verschijnsel an sich.

Ik heb namelijk geen goed woord over voor bovengenoemde agrariërs, die met een slechte woordspeling de vraat- en vernielzuchtige rotganzen bestempelen als rot-ganzen. Nee, ik pleit andermaal voor onze spreekwoordelijke gastvrijheid. Ook voor de ganzen, die zich wat mij betreft mogen beroepen op het toepasselijke spreekwoord: Met de hoed in de hand komt men door het ganzenland. Een uitdrukking die voor menigeen vandaag de dag waarschijnlijk onbegrijpelijk zal zijn vanwege de raadselachtige hoed, doch ik kan u verzekeren dat er ook in ons land ooit wel degelijk sprake geweest is van ganzenhoeden.

Maar de tijden zijn veranderd, ook voor de rotgans. Vroeger werd deze vogel vrij verklaard, tegenwoordig moet hij helaas zijn plaats kennen, zijn gedooggebied, als hij zo af en toe een vogelnestje wil maken.

Maar daar wil ik het dus niet over hebben, ik blijf in de taalkundige hoek. U zult mij niet horen beweren dat het woord tot verwarring leidt: gedogen is een alledaags woord en wij zijn hier in Nederland al lang gewend aan plaatsen waar mag wat eigenlijk niet mag. Denkt U maar aan tippelzones, spuithoeken en parkeerplaatsen. Onvergeeflijk echter is het dat het woord gedooggebied bij een slordige uitspraak gemakkelijk vervormd wordt tot getto-gebied. En zo'n associatie naar vorm en inhoud is sinds de tweede wereldoorlog uit den boze. Ik ben de eerste om dit te begrijpen, want ik ben zelf onderhand veertig vijfenveertig.

Daarom lijkt het mij dienstig een ander woord te bedenken voor zo'n thuisland dat ook hier door boeren is aangewezen.

Laat mij een suggestie doen, dames en heren. In plaats van een gedooggebied, een lap land ongetwijfeld met ganzeborden afgebakend ten behoeve van die ganzen die het twijfelachtige voorvoegsel 'rot' hebben meegekregen, stel ik voor eenvoudigweg te spreken van een ROTSTREEK. Het is maar een idee.

